

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 70

ТРАВЕНЬ • MAI 2018 • Nr. 10 (2990)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

С-на: Роман Тупись

ТЕЗЕ, УПЕРШЕ В УКРАЇНІ

Особливий настрій, особлива подія, особлива молитва – це все стосується одного заходу – регіональної зустрічі Taizé [Тезе] у Львові, яка об'єднала кілька тисяч молодих християн із України та закордону. Та що ще було надзвичайно особливе – це семінарні теми, на які розходилася молодь у різні локації міста три дні поспіль о 15.15.

Очі розбігалися, потрібно було тримати себе в руках, обираючи, куди піти. Бо, справді, тематика була дуже різна і цікава. Тому довелося мало не на аптечних вагах вимірювати всі "за" і "проти", приймаючи рішення. Та була зустріч, на яку без найменших вагань вирішала однозначно – йду! **Розмова з президентом УКУ, єпископом Паризької єпархії УГКЦ Борисом Гудзяком стосувалася теми успіху.**

Найперше владика запитав присутніх, що для них є критерієм успіху. Відповіді були дуже різні і стосувалися і досягнення поставлених цілей, і людей, які є в житті кожного, і в умінні бачити успіх у простих речах. Владика Борис упродовж години ділився думками про успіх, наводячи приклади зі Святого Письма, з життя людей, які є поруч із нами, та ми не завжди їх помічаємо.

– Найбільший успіх – це жити. І Бог хоче, щоб ми відчували повноту життя, щоб наша чаша життя переливалася. Маємо не лише жити, а й помножувати життя, встигнути дати його багато. Саме тому для нас, християн, такий важливий пасхальний період. Привітання "Христос Воскрес" – "Воістину Воскрес" наповнене особливим смислом, бо так ділимося перемогою життя. Адже кожен з нас покликаний вічно жити.

Продовження на 3 стор. ▼

Через покладання рук та молитву Владика Петро ставить у священничий сан диякона Андрія Мельничука. Біля престолу також його батько о. Василь Мельничук

ТИ – СВЯЩЕНИК НАВІКИ!

22 квітня у катедрі Покрова Пресвятої Богородиці та Св. Андрія Первозванного в Мюнхені у часі Божественної Літургії відбулися ієрейські свячення отця диякона Андрія Мельничука.

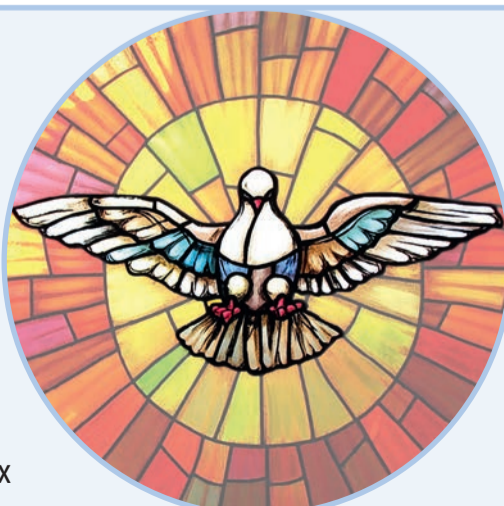
Отець Андрій є вихідцем із Львівської області. Навчався в Дрогобицькій Духовній Семінарії Блаженних Священномучеників Северина, Якіма та Віталія. Після закінчення Семінарії здобув ступінь Ліцензіят Богослов'я в Папському Східному Інституті в Римі.

Продовження на 2 стор. ▼

Я ТЕБЕ ГЕТЬ НЕ РОЗУМІЮ!

Духу Святий, освяти мене. Що я маю вчинити і в який спосіб знайти Ісуса? Учні були неосвічені, були разом з Ісусом і не розуміли Ісуса. Я також перебуваю в домі Ісуса і геть Його не розумію. Найменша справа непокоїть мене, викликає тремтіння; я надто вразлива, недостатньо великодушна, аби присвятити себе Ісусові...

О Духу Святий, коли Ти дав їм промінь світла, учні немовби зникли. Вони не були тим, чим досі. Їхню силу було відновлено, жертви стали для них

легкі. Вони пізнали Ісуса більше, ніж коли були разом із Ним. Джерело миру, світла, прийди й освіти мене. Я голодна, прийди мене нагодувати; я спрагла, прийди мене напоїти; я сліпа, прийди мене освітити; я вбога, прийди мене збагатити; я неосвічена, прийди мене повчити. Духу Святий, ввірю себе Тобі...

Фрагмент статті «Мала Арабка: розжарене залізо», подано за «CREDO». Вашій увазі розважання про Святого Духа о. І. Музички на 3 та 4 сторр.

ТИ – СВЯЩЕНИК НАВІКИ!

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Дияконські свячення отримав 13 січня 2018 в м. Штуттгарт на парафії Св. Василя Великого, де й проходив дияконську практику та служіння. Ієрейські свячення уділив Владика Петро (Крик), співслужили священники парафії, а також батько нововисвяченого отця Андрія, о. Василь Мельничук, який з нагоди свячень прибув з Самбірщини. Після Херувимської пісні та Великого Входу, нововисвя-

чений ієрей тричі поклонившись перед царськими вратами, увійшов до святилища, де триразово поцілував чотири кути престолу. Відтак, зачитав Символ Віри і священнику присягу, та через покладання рук та молитву Преосвященнішого Владика Петра був поставлений у священничий сан.

Після закінчення Літургії Владика Петро привітав новоієрея з отриманням свячень та за прикладом жінок-мироносиць побажав бути сміливим у пошуках Бога та Його проповідуванні. Також Владика поділився радісною звісткою про те, що о. Андрій буде призначений для служіння у Швеції.

У своєму слові о. Андрій Мельничук подякував усім присутнім за молитву, Владиці Петру за уділення Таїнства, батькам за добрий приклад, парохів м. Штуттгарт о. Роману Врущаку за підтримку та добре слово.

Наступної неділі, 29 квітня у Штуттгарті

о. Андрій Мельничук відслужив першу Божественну Літургію. Парафіяльна спільнота привітала нововисвяченого священника словами пані-др. Наталії Ткачук:

Священик – він і пастир, і отець,
Є долі різні в них, та місія одна –
Вести до Господа заблуканих овець,
І рятувати від відчаю гріха.
Отче Андрію, із свяченнями вітаємо Вас,
Дорога мрії до них Вас привела.
Бажаємо сили й енергії на повсякчас,
Щоб віра і молитва в душі жила.
Духовний меч здіймайте догори,
Господнім світлом поділіться з нами.
Служити Богу на довгі роки
Бажають Вам вдячні парафіяни.

Для «ХГ» від громади парафії св. Василя Великого у Штуттгарті

ХГ

ПРО ПРОЩІ

Було це в 1937 році. Після жнив моя сестра зібралася на прощу до Гошова. Я мав тоді вже 15 років й постановив долучитися до групи прочан, що йшла з мого рідного села на Дрогобиччині на прощу до Божої Матері на Ясній горі в Гошові. Був це рік, коли святкували в нас 900-ліття посвяти України в опіку Божої Матері, що її зробив князь Ярослав Мудрий. Це була моя перша проща в житті.

Йшли ми пішком. Я не хотів зі собою брати ніяких харчів, але вже після кількогоднинної дороги мені довелося просити харчів в сестри, бо зголоднів... Ночували ми в одному селі, Стрийського повіту. Здається, що у Воротищах. Від мого села до Гошова було 70 кілометрів дороги. Зайшли ми до Гошова пополудні.

Пам'ятаю чудову дорогу через Моршин до Болехова! Ми співали в дорозі... Про змучення ніхто й не думав, а коли за Болеховом ми побачили Ясну гору, то всі зраділи, бо ще лиш чотири кілометри дороги і ми були вже в Божої Матері! Хоч ще довелося йти під гору...

Коли зійшли на нічліг, то ночували, здається, в селі Тяпче. Ранком йшли до святої Сповіді, взяли участь у святій Літургії, приступили до святого Причастя, відбули Хресну дорогу, були при відслоненні ікони Божої Матері. А щоб до неї дістатися, то йшли ми на колінах.

Домів поверталися під вечір. Знову один нічліг та щасливий поворот до рідного села.

Ця перша проща зробила на мене незабутнє вражіння. У Гошові був я потім ще два рази і то поїздом та ночував в домі прочан, що був вже на Ясній горі коло монастиря оо. Василян. Але ця перша незабутня і тому й тепер жалібно слухаю вісток, що там діється на Ясній горі, що сталося з чудотворною іконою та коли знову підемо

з поклоном до Божої Матері на Ясну гору...

Прощі увійшли вже в програму душпастирської праці святої Церкви. Від трьох десяти років доводиться мені займатися прощеною до св. Терені в Лізіє. З приємністю бачу, що прощі мають великий вплив на релігійне та національне життя. Коли деякі слабодухи казали, що за кільканадцять років вже ніхто до Лізіє не приїде, то щороку бачу там і немовлят на руках матерей та стареньких бабусь і дідусів, що приїхали до «святої Терені».

ЙОСИФ СЛІПІЙ

Останнє число «Слідами Малої Святої» за 1970 р. в цілості присвячене двом прощам, що їх відбув Ісповідник Віри Блаженніший Отець Йосиф Сліпий. Це була проща до св. Терені (тридневна) та проща до Божої Матері в Люрді (від 29 липня до 3 серпня). Я мав щастя бути провідником прощі Блаженнішого в Лізіє. Він був там перший раз! З якою то побожністю він відвідав всі місця, освячені покійною Малою Святою! З якою увагою слідував за її життям, що показували на фільмі, висвітлені спеціально для Великого Прочанина! Як дуже наказував нам молитися до св. Терені за волю України! Як ревно проповідував нам на святій Літургії! Як щиро говорив нам при обідній зустрічі в Домі Паломника! Як сердечно промовляв до кармеліток,

Свята Тереза з Лізьє (1873–1897) – католицька свята, монахиня кармелітка, одна із трьох жінок, що удостоєна титулу Учитель Церкви. Ключовим у духовному досвіді Терези став так званий «Малий шлях» – досягнення святості, що не передбачає великих публічних діянь, таких як мучеництво, місіонерство тощо. (З Вікіпедії)
С-на: Marie de Gonzague.

коли за клявзурою, після св. Літургії в кімнаті, де померла св. Тереня, мав зустріч з кармелітками! А тому, що при таких нагодах можна «товаришити» Кардиналові, то більше сотки священників та монахинь були також внутрі монастиря Кармелю. А як ревно молився біля гробу св. Терені, коли від'їздив з Лізіє...

ЯК ПРОВІДИТИ ПРОЩІ

Наводжу спомин про Великого Ісповідника, бо в його прощі маємо приклад, як відбувати наші прощі: **1.** Серцем кожної прощі має бути СВЯТА ЛІТУРГІЯ! В ній мають взяти участь ВСІ прочани! **2.** При кожній прощі треба дати вірним нагоду до св. Сповіді. Треба, щоб через цілу св. Літургію був один священник у сповідальниці! **3.** Дуже важлива є зустріч прочан з нагоди прощі. Маю на думці обідову перерву. Деякі люблять ходити собі одинцем і не бажають бути разом! Добре є також зробити спільну знімку. Дехто тікає від неї, бо каже, що вже має з минулого року... Але є інші

люди, що не були минулого року... Хоч ми не купимо, то інші хотіли б мати на спомин усіх учасників... **4.** В нашій добі різними способами прибувають люди на прощі. Коли їдуть разом (автокаром, чи поїздом), то організатори повинні звернути велику увагу на таку спільну подорож! Подбати, щоб відвідати місця, що відносяться до прощі! Залишити також вільний час на зустріч прочан. Наша щорічна проща в Лізіє, хоч однодневна, то включає завжди в собі ці головні точки: свята Літургія, спільна знімка, обідова стріча та пополудневий молебень із благословенням пам'яток. **5.** Коли є прощі довші, то необхідно заздалегідь уложити точну програму. Ті, що у Франції відповідають за прощі до Люрду (французькі провідники), кожного року мають стрічу та щороку дають якусь точку із святої Євангелії, що на неї треба всім звернути увагу.

В цих кількох словах зовсім не маю на думці вичерпати того всього, що відноситься до прощ. Скажу тільки одне: якщо прощі добре організовані, то вони

стаються духовною школою для всіх вірних. Вони радо прибувають, навіть щороку. Не на те, щоб щось нового побачити... Прибувають щороку, щоб з відсвіженими силами помолитися на святих місцях й повернутись до нової праці додому. А тому, що без Божої помочі прощі будуть тільки прогулькою, слід завжди поручати прощу молитвам праведних душ, монахинь, хворих, бо з прощі користає ціла Христова Церква!

Хай Небесна Божа Мати, святий Йосиф, свята Тереня та наші добрі Ангели Хоронителі помагають нам у щорічному відбуванні прощ, а зокрема тепер в нашому важливому часі приготувань до Тисячоліття хресчення України! Хай ці ювілейні прощі приготують нас до Ювілею, але одночасно й допоможуть піти в майбутнє з оновленою святою Вірою, щоб допомогти у віднові Христової Церкви в Україні й понести святу Віру другим народам!

о. Юліан Прокопів,
«Голос Христа
Чоловіколюбця»,
ч. 3 за 1986 р.

ТЕЗЕ, УПЕРШЕ В УКРАЇНІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

- У духовному сенсі кожен має все необхідне для стовідсоткового успіху. Та мусимо усвідомити: моє життя відбувається у моєму житті, а не в чіємусь, не колись, не в майбутньому, а тут і тепер! Навіть за коротке життя можна встигнути дуже багато.
- Навчитися не нарікати, а жити своїм життям. Жити з вдячністю, із вірою в те, що як забракне вина, як на весіллі в Кані Галілейській, то Господь його помножить.
- Перспектива успішності змінюється, якщо віримо, що житимемо вічно. Ми завжди переживаємо за оцінку, хвилюємося, що інші думають про мене, думаємо, який рейтинг, скільки кілограмів набрали чи скинули – дуже багато міряємо. Та якщо усвідомимо, що покликані жити вічно, це змінить перспективу і страх зникне. Можемо сказати як святий Павло: «Смерте, де твоє жало?». Навіть смерть наших рідних, хоч і болісна, та не вбиває нас, бо знаємо, що покликані жити вічно. І з гарантією успішності, що ми встигнемо жити у вічності, все виглядає по-іншому.
- Кожен з нас може бути носієм успішності. І у своєму житті можемо жити в мирі, радості. Тому що я знаю, що зі мною Господь, який подолав смерть і що моє покликання – жити вічно. Якби всі християни були певні свого успіху в Христі, а не у фінансових вимірах, не у висотах влади, а у вимірах власного часу, місця, стосунках, можливо, дуже складних, ми би перевернули цей світ.
- Приймемо Христа, приєднаймося до Його перемоги, повірмо, що ми покликані жити вічно і покликані давати життя. І це можемо робити без заздрощів, ревнощів, бажання магії.
- Смійтеся, багато смійтеся, перш за все, з себе. Коли маєте амбіційні речі – смійтеся, падаєте вниз – смійтеся. Тоді життя стає легким і з усмішкою.

Наталія Павлишин, «ДивенСвіт»

ХТ

ПРОПОВІДЬ НА ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА

Коли Ти, зійшовши, язики змішав, розділив Ти народи, Всевишній; коли ж вогненні язики ти роздав, у з'єднання всіх Ти призвав, і одногласно славимо Пресвятого Духа! Це слова кондака на празник Зіслання Святого Духа. Його написав в Царгороді славний поет початку VI століття – диякон Роман, званий Сладкопівець. Він лишив велику збірку поем, які згодом увійшли у Літургію, і деякі з них ми співаємо й досі. Роман був глибоким знавцем св. Письма і мав великі поетичні здібності. В сьогоднішньому кондаку, що значить коротка пісня, він отримав дві події в історії спасіння.

Перша подія, на яку Роман натякає, є доволі важка для пояснення. В Книзі Буття, в главі XI розказується, як одне плем'я, поселившись в краю Шінеар, задумало побудувати місто і височенну вежу аж до неба, щоб здобути собі славу і не розсипатись по всій землі. Цей цікавий опис має характер релігійний, а не, як дехто думає, що це опис про те, як постали різні мови і різні народи-нації у світі. Той, що зладив це оповідання про Вавилонську вежу, не мав на думці постання народів. У X главі перед тим вчислені численні народи, які появились по потопі від Ноя із трьома увагами, що кожний з тих народів мав свою мову.

Коли починає XI главу словами, що вся земля мала одну мову, йдеться тут про думку, що все таки у великій різноманітності народів, і мов тії народи мали спільну мову у відношенні до Бога. Бажання збудувати місто і вежу в ньому і з тим здобути собі славу, – то намагання людини по потопі знову усамостійнитись від Бога при допомозі науки, будівництва і мистецтва легко створити все, що можна людині задумати, шукати нових винаходів і нового способу життя без Бога. Св. Павло говорив до вчених греків на Ареопагу: Бог сотворив з одного весь людський рід, щоб жив по всьому лиці землі, призначивши встановлені часи і границі їхнього оселення, щоб вони шукали Бога (Ді 17,27).

У Вавилоні, де родиться нова культура і цивілізація, починається це людське химерність без Бога. І нічого з тієї будови не вийшло. Не закінчили її, і той, що це писав, мав на думці славний незакінчений зігурат, який відкопали недавно сучасні археологи. Єврейський історик-хронікар з деяким насміхом в тоні описує це в тодішній стилі з думкою: без Бога нічого не зробиш, проти Бога вступиш, і твоє діло обернеться у велику нісенітницю, начеб у всіх будівничих помішалось в голові і замість їхньої мови вийшло пуге белькотіння.

Слово Вавилон (Бабель) можна пояснити як «баб-іл» – ворота до неба, або, як зробив це єврейський хронікар, – від слова «баляль» – белькотати, базікати, торохтати. Тут св. Письмо не хоче нас вчити філології, а йдеться про релігійний зміст і думку: поза Божою волею нічого не стається. Коли народи по потопі замишляють здобути собі славу своїм розумом, містом, вежами і будівлями, Господь готує іншу силу і славу для них і їхнього нерозуму: зараз у наступній, XII главі розказується про покликання Авраама, з якого вийде нарід, славний не будівлями, культурою чи мілітарною силою, а тим, що з нього вийде благословення для всіх народів в особі Спасителя світу, який не помішає думки, замисли народів, не роз'єднає їх, не поставить одних проти других, а пішле Духа Святого, який об'єднає народи в одну думку, одне серце, одну родину. То станеться з приходом Ісуса Христа Спасителя і Святим Духом, і цей Дух буде діяти через Церкву – спільноту Христову, яка буде носити Його ім'я.

Ось такий глибокий зміст кондака диякона Романа про другу подію, яка об'єднає, відродить людство, що хоче жити без Бога: зійшовши між народи у Вавилоні, думки їхні, мова змінилися і постав поділ і замішання між народами, коли ж зійшов Святий Дух у день П'ятдесятниці у виді огнених язиків, Господь призвав усіх до єднання, одності! В тому пам'ятному моменті-події не говориться про одну мову. Навпаки! Апостоли почали говорити мовами, які розуміли всі присутні з різних провінцій Римської імперії! Всі дивувались, а дехто думав, що апостоли п'яні, і проповідь Петра усіх заспокоїла. Справа не в мові, а в тім, що всі її розуміли! У нащадків Ноя була єдність думки, взаємне розуміння. Чи не кажемо часами і тепер: з тим чоловіком, чи з тією партією не можна знайти спільної мови?

Продовження на 3 стор. ▼

ПОВІДОМЛЕННЯ

В суботу, 07-го липня 2018 року, відбудеться щорічна

проща до старовинного баварського селища Пух, де у місцевому костелі знаходяться мощі блаженної Едіґни – дочки київської княгині Анни Ярославни. **В храмі Sankt Sebastian в 11:00 буде відслужена Архиєрейська Божественна Літургія. Запрошуємо до участі!** На світліні робота українського художника Артура Орлюнова «Свята Едіґна»

ПОВІДОМЛЕННЯ

Щиро запрошуємо вас 03 червня 2018 р.Б на щорічну прощу до відомого відпустового місця у Північній Вестфалії – Кевеляру. О 10:00 годині у катедральному соборі Кевеляру служитиметься наша Літургія. Після Літургії відбудеться молебень біля чудотворної ікони та спільна трапеза. (Подано за: <http://ugkk.de>)

ТЕЗЕ У ЛЬВОВІ

З 27 квітня по 1 травня 2018 р. у Львові проходила зустріч молодих християн, організована спільноту TEZE (Франція). Після Вільнюса, Любляни, Печа, Риги, Бірмінґема та багатьох інших міст, цього року Львів обрано для

весняної зустрічі. Вона стала можливою завдяки співпраці між TEZE, Церквами та місцевою владою. В ній прийняли участь декілька тисяч молодих паломників з усієї Європи, сотні волонтерів та організаторів, львів'ян, які гостинно відкрили двері своїх домівок для паломників. («ДивенСвіт»; ZIK)

ВІДЗНАКА ДЛЯ О. РОБЕРТА РОСИ

Спілка Бійців та Волонтерів АТО «Сила України» відзначила орденом «За волонтерську діяльність» о. Роберта Росу. Греко-католицький парох зі Щеціна (Польща) вже упродовж п'яти років долучається до акцій допомоги Україні. Орден та лист-подяку вручено пароху під час Літургії у греко-католицькому храмі у Щеціні. Його вручив Іван Сирник, голова Щецінського відділу Об'єднання українців в Польщі (ОУП). Завдяки спільним діям священника та діяча ОУП починаючи з 2013 р. проводяться регулярні збірки допомоги. В Україну доставлено допомогу на суму більше 1 мільйона злотих, передано тонни одягу, харчів, ліків, засобів гігієни тощо. Вдалося також переправити дві машини швидкої допомоги. Вони постійно передають в Україну також медикаменти. У березні волонтери зі Щеціна привезли кардіомонітор (уже другий), відсмоктувач, ноші, системи для крапельниць та перев'язувальні матеріали, які передано в медичні пункти, що працюють на лінії зіткнення. («Наше Слово»)

ВУЛИЦЯ ГУЗАРА

Сесія Івано-Франківської міської ради прийняла рішення про перейменування вулиці Новгородської. Відтепер вона носитиме ім'я Любомира Гузара. Окрім того, Любомиру Гузару присвоєно звання Почесного громадянина Івано-Франківська. Також перейменували вулицю Островського на Олександра Олеся. (ugcc.if.ua)

МОЛДОВА, ТЮРМА ДЛЯ ТЕРОРИСТІВ

У Молдові на різні терміни ув'язнили 8 громадян цієї країни за участь у боях на стороні терористів на Донбасі. Крім того, ще 25 громадян Молдови перебувають у міжнародних списках розшуку через їхні зв'язки із війною на Донбасі. (УП; Reuters)

ПРОПОВІДЬ НА ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА

▼ Продовження. Початок на 3 стор.

Ісус посилає Святого Духа на апостолів і людство, щоб покликати усіх до єдності духа, мислі, прямувань, змісту і Божих норм життя. Постало велике замішання з культур і цивілізації, які згубили Бога, перестали Його потребувати. Існує в історії хтось, що показує на забуту вартість життя, без якої те життя буде нісенітницею. Тією вартістю є Бог і прямування людини до Нього. Шукаючи Його, блукаючи без нього, людство може знайти його тільки в особі і через Христа і в його Церкві, в якій діє Святий Дух – життя подателю, скарб усіх дібр і освячення душ наших! Він – Святий Дух – є між нами, кермує Церквою і її провідниками апостолами-єпископами, провідниками, її місіонерами й усіма людьми доброї волі.

Велике замішання постало у щоденному житті в сучасної людини. Справжній Вавилон навколо нас, зокрема на моральному полі. Другий Ватиканський Собор описує цей стан: «Сьогодні, відмінно як у минулому, не є вже чимсь то незвичайним і особистим заперечувати Бога і релігію або на них не зважати: бо сьогодні нерідко це вважається начебто вимогою наукового поступу або якогось то нового гуманізму. В багатьох країнах усе це проявляється не тільки у поглядах філософів, але має широкий вплив на літературу, мистецтво, на пояснювання гуманістичних та історичних наук, а то й на самі суспільні закони, викликаючи в багатьох замішання».

Коли Святий Дух зійшов на апостолів, то була мить, що їх усі розуміли, слухали і по проповіді усі з острахом і тривогою питали: «Що нам робити, мужі і браття?» (Ді. 2, 37). У відповідь Петро каже: «Прийміть Христа у св. Хрещенні і покаєнні і приймете дар Святого Духа!». І закінчує: «Рятуйтеся від цього лукавого поріддя!» (Ді. 2, 40).

Львів. Церков св. Духа. (Гр. Кат. Семінар Дух.)

Львів, вул. Коперника. Церква Святого Духа (Греко-католицька духовна семінарія) в 1920-их роках. Побудована у 1722–28 рр. В 1783 р. цар Йозеф II для освіти та виховання греко-католицького духовництва заснував у Львові Духовну Семінарію. Їй було передано будівлю монастиря, а семінарська церква (колишній костел) отримала присвяту Св. Духові. Тут отримав освіту м. ін. Маркіян Шашкевич. Храм був знищений попаданням німецької авіабомби в червні 1941 р., залишилася лише барокова вежа-дзвіниця.

Історія має докази на дію Св. Духа. Це християнська культура і цивілізація, яка почала творитись з проповіддю апостолів. Це культура, якої центром був Бог. Від Нього людина отримала великі дари, пізнала свою гідність дитини Божої, свою велику духовну силу у безсмертній душі, побачила себе, як співробітника Божого в ділі сотворення, побачила своє єдине щасливе життя у Бозі, у вічності, побачила себе у великій родині Божій і людській з великими правами і обов'язками. Історія потрапить нас про дію Святого Духа повчати і показати, що будь-коли людина хотіла будувати у своїй гордості і засліпленні свої «міста», свої «вежі» і старалась здобувати собі слави, а не проголошувати Божу славу своїми ділами, тоді приходили гіркі занепади всього, а на першому місці занепад самої людини, вона ставала не щасливим «рабом Божим», а рабом своїх співбратів-людей, рабом своїх пристрастей, рабом мамони, рабом себелюбства, що в цілості створило її не істотою з Божим образом, а дивоглядом між сотворіннями.

Ліком для світу і далі є єдино Святий Дух, його поміч і його дія. Не прислухуватись до його благодатного шуму, як тоді в Єрусалимі в часі його приходу на апостолів, означає створити новий Вавилон у своїй душі, в своїй родині, громаді і в світі, створити замішання, в якому з високих веж ген аж до неба остануться тільки руїни незавершених смішних людських старань без Божого благословення і помочі.

Святий Дух є між нами, і про його цілющу силу треба просити, з нею жити і творити. Просім його безнастанно: **Царю Небесний, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас і очисти нас від усякої скверни і спаси, Благий, душі наші. Амінь.**

о. Іван Музичка, «Патріярхат»

З Катехизму УГКЦ

Кожен народ є спільнотою з власною історичною пам'яттю, своєю батьківщиною і працею заради процвітання і вдосконалення. До народів Христос посилає апостолів: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що Я вам заповідав» (Мт. 28, 19–20). Християнізація народів полягає в поступовому формуванні хри-

стиянського світогляду та життєвого укладу. Християнська культура народу є засобом передавання віри з покоління в покоління. Вона ж виховує в народі любов до Батьківщини, жертвове служіння її благові, чесне ставлення до праці, зміцнює сімейні, родинні та суспільні зв'язки. Виявом взаємопроникання Євангелія і культури народу є помісність Церкви. (69)

МАМА І ВІЙНА

Це – Світлана Поваліяєва, письменниця, поетка. Вона – одна з героїнь нашого проекту про мам, які чекали або чекають своїх дітей з війни. Син Світлани Василь – старший солдат батальйону Кульчицького, перед тим служив у 93-й бригаді.

ла голову, як сказати, що я все знаю...

«Екіпу» у нього взагалі не було, ні форми, ні теплих речей, ні броника, ще й у родині тоді була фінансова скрута. За кілька годин мої друзі повністю його екіпували – це було просто неймовірно: все дістали, від аптечки до каски, навіть тактичні рукавички й окуляри – і таке все крутезне, що аж самій на війну захотілося! Ну, я все це вивалила і кажу:

«Молодець, сину, що ти босий пішки на війну зібрався, але тут от друзі тобі трохи ніштятків зібрали!».

Багато про що дізнавалася постфактум – про Піски, наприклад. Про те, що військомат його не брав. Але це, здається, типова чоловіча поведінка – поменше говорити мамам і дружинам, щоб не хвилювалися».

Мати згадує, що найважче було у 2015-му. Товаришує з кількома його побратимами, з якими звела служба

у 93-й – влітку приїжджають гостювати на дачу.

«Ще рік тому надсилали всім усе – від шарпеток до аптечек, навіть лантухи для облаштування позицій, – говорить письменниця. — Зараз вони самі собі дають раду. Є волонтерська група «Ми для війська» – її створила моя близька подруга Таня Давиденко – через неї допомагаємо потроху тим, хто потребує».

«Знаєте, найдивніше те, що мій син зовсім не змінив-

ся. У нього великий запас міцності й відмінне почуття гумору. Любимо одне одного, без потреби не грузимо: я знаю, якщо довго не телефонує, значить, просто нема зв'язку, і все добре. На мене особисто війна вплинула катастрофічно – чотири роки руйнівної затяжної депресії, але наче минулося. Молодший син Роман також збирається до війська, тож розслабляться рано!».

Олена Максименко, «Повернись живим»

«Син рвався на війну з самого початку, хлопці з «Айдару» його відмовили, йому 17 років було... – згадує Світлана. — Але ДАП [донецький аеропорт-Ред.] став останньою краплею. Домовився з хлопцями, сказав брату, що йде воювати, брат під великим секретом розповів мені – довго суши-

МАНДРІВКИ УКРАЇНЦІВ

Все, що на цей час достеменно відомо про українську міграцію, – в інтерв'ю з викладачкою Київської школи економіки Ганною Вахітовою

► Політики називають колосальні цифри заробітчан: 5,6 чи навіть 8 мільйонів. Медіа пишуть-знімають алярмічні статті-сюжети. Питання: чи дійсно проблема міграції так заглибилася й загострилася саме в останні 2–3 роки? Міграція з України – це взагалі проблема?

Г. Вахітова: Міграція з України, як і з інших країн, – це актуальна ситуація. З розвитком глобалізації, із здешевленням транспортних витрат, з поширенням інтернету, з технологічним розвитком міграція стає більш доступною. Проблема в тому, що наша держава досі в принципі ігнорує це питання, тобто вона обговорює його, але ніяких активних дій у цьому напрямі не відбувається. І тому міграція є неконтрольованою й погано облікованою.

► Тобто ніхто достеменно не знає, скільки українців покинуло країну?

Г. Вахітова: Сказати точно, що відбувається, наприклад, навесні 2018 року, дуже складно. За останні 10 років у нас були три великі «міграційні» опитування. З них ми довідалися дуже багато про міграційні процеси. Але ми не вивчаємо й не можемо «підхоплювати» швидкі зміни. Це створює просто величезний простір для спекуляцій. Це одна з причин, чому цифри про кількість мігрантів такі різні.

► Є в науковців та дослідників розуміння і якась консенсусна цифра, скільки українців працювало за

кордоном на початок 2018 року?

Г. Вахітова: В останні дні грудня 2017 року вийшов звіт Держстату про модульне опитування домогосподарств, у якому є блок про їх досвід еміграції. По суті, у цьому звіті можна побачити, скільки людей протягом 2015–2017 років виїжджало за кордон на роботу: близько 1,3 млн осіб.

Але це зовсім не буде відповіддю на ваше запитання. По-перше, частина з них повернулася й на початок року була в Україні. Частина з них знову виїдуть у березні чи квітні, наприклад, «на полуницю». Тобто даних, щоб зробити зріз на дату, скільки людей перебуває за кордоном, немає. Тільки приблизно. З урахуванням безвізу, війни та агресивної політики Польщі по залученню українців треба корегувати ще більше, до 2,5 мільйонів. А якщо врахувати членів родин, які перебувають за кордоном у повному складі, можемо говорити про верхню межу оцінки в 4 млн. осіб. Але це дуже приблизна оцінка.

До того ж це опитування теж має свої недоліки. Воно не охоплює людей, які виїхали до 2015 року, людей непрацездатного віку, людей, які виїхали всією родиною, і тут не лишилося кому сказати в анкеті Держстату, що вони поїхали за кордон. Тобто 1,3 млн українців, які протягом останніх двох років виїжджали з України на заробітки, – це нижня межа. Її треба скорегувати з урахуванням вищезазначених недоліків опитування.

► З точки зору України, її економіки, цифра у 4 мільйони – це скільки: просто багато мігрантів, катастрофічно багато,

чи ви оперуєте іншими словами?

Г. Вахітова: Це приблизно 10% населення, і це більше ніж у середньому в світі. Україна входить у першу десятку країн по кількості населення, яке проживає за межами країни народження. Але це теж інша цифра: поїхати можна з різних причин, не обов'язково через трудову міграцію. Можна одружитися, можна поїхати здобувати освіту, можна втікати від війни, стихійного лиха тощо.

Безумовно, це велика цифра, але не катастрофічна. Нам далеко до Таджикистану, де кожне третє домогосподарство має мігранта, чи Молдови, де чверть населення задіяно у трудовій міграції. Але в Україні вже така ситуація, яку потрібно ретельно вивчати й думати, що ми збираємось із цим робити.

► У нас про міграцію говорять у негативному контексті, але ж є позитив. Люди як мінімум більше заробляють і живуть трошки краще.

Г. Вахітова: Безумовно, перше, що спадає на думку, коли йдеться про наслідки міграції, – люди більше заробляють. Вони пересилають гроші додому, підтримують членів родини. Я бачила цифри, що 60–70% цих переказів витрачають на щоденні поточні потреби в Україні. А ще вони трапляються на освіту, здоров'я, близько 5% інвестують у власні бізнеси, а ще десь 15% – це заощадження.

Інший позитивний аспект трудової міграції – вона знижує напругу на ринку праці. Люди ж їдуть не від хорошого життя. Вони або не задоволені доходами, які вони б отримали, працюючи в Україні, або не можуть

знайти роботу. Якби ці мільйони людей залишалися, треба було б або виплати по безробіттю робити, або вони б тиснули на зарплати, які й без того в нас не дуже високі. Це позитивний момент для економіки.

► Щось ще?

Г. Вахітова: У літературі підкреслюється такий важливий момент, як дифузія знань. Люди поїхали, подивилися, як живуть та працюють в інших країнах. Якись ідеї вони привозять. Навіть якщо вони самі ці ідеї не втілюють, вони створюють попит на відповідний сервіс, поширюють нові підходи та кращі практики, які вони побачили. Тобто краще, коли є міграція у більш культурно розвинену країну. І зміна головного вектора міграції з Росії на Польщу має «культурний» позитивний ефект.

Також маємо економічну активність у «обслуговуючих» секторах: перевізники, банківські послуги тощо. Ще один плюс – посилення зв'язків з діаспорою. Завдяки своїм минулим зв'язкам мігранти відносно більше схильні робити бізнес-проекти разом з колишніми співвітчизниками. Країна має можливість просувати себе за кордоном через зв'язки з діаспорою.

► А тепер давайте перелічимо негативні фактори.

Г. Вахітова: Перше, на що жаліються роботодавці, – в Україні важко знайти працівників з робочими спеціальностями. Останнім часом сусідні країни активно заохочують міграцію айтишників, інженерів, докторів, медсестер. У деяких секторах вже є дефіцит спеціалістів в Україні. Це створює тиск на зарплату. Цей тиск не забезпечується зростанням ефективності й продуктивності. Представники

таких професій в Україні отримають більше грошей виключно через те, що їх не вистачає.

► Мігранти пересилають під \$9 млрд, це майже у 5 разів більше, ніж іноземні інвестиції. До речі, цифра у 9 млрд, що більше 9% ВВП, виглядає реальною?

Г. Вахітова: Цілком. У Молдові – 22%, у Таджикистані – під 30%.

► А як вплинула війна на сході на рівень, темп і напрямки міграції?

Г. Вахітова: Дуже сильно вплинула. Кількість трудових мігрантів, які заробляли в Росії, скоротилась приблизно удвічі. Значне збільшення потоку в Польщу, яке часто наводять як погану тенденцію, відбулося частково через переорієнтацію потоку, який ішов у Росію.

► Чи можете ви погодитися з тим, що Польща «висмоктує» український ринок праці?

Г. Вахітова: Так, можу. Кожна країна робить, як їй краще. У них є потужності, можливості, інвестиції. І в них є проблема – їм не вистачає працівників, які є тут, через кордон, які можуть, хочуть і згодні працювати. Тільки лінивий не скористався б такою ситуацією.

► Спрогнозуйте, як будуть розвиватися міграційні процеси в Україні.

Г. Вахітова: Навіть якщо ми заберемо такі причини, як політичні моменти, освіту, медицину, ще надовго залишиться різниця в доходах, що буде тиснути і стимулювати людей їхати. Мій прогноз – найближчі 2–3 роки буде незначне зростання трудового потоку.

Борис Давиденко, головний редактор VoxUkraine. Подано в скороченому варіанті

Думи мої...

Вражає, наскільки зросла мобільність українців загалом та активнішої частини українського суспільства зокрема. Всього 6 років тому, коли УЗ перед Євро-2012 запускала «Хюндаї», експрес на Львів заповнювався на 25–35% і не всі були впевнені, що він виживе. Зараз маємо 5(!) щоденних пар експресів між Львовом і Києвом, а квитки краще брати заздалегідь. Дніпро, Запоріжжя, Харків, Одеса, Краматорськ – дефіцитні напрямки. Нічні потяги переповнені попри високі ціни на квитки. Переповнені потяги на Маріуполь і Ужгород. Лише за ніч всю країну перетинають нові залізничні експresi Костянтинівка–Івано-Франківськ чи Харків–Рахів. Автобусні лінії розширюють мережі, а з лібералізацією ринку цей ріст може стати вибуховим. На трасах відчутно більше автовок. Аеропорти дають щорічний приріст пасажиропотоку, який вимірюється десятками відсотків, а сукупна кількість пасажирів ставить рекорди, навіть попри втрату аеропортів Донецька, Луганська, Сімферополя і Севастополя.

Це зростання – наслідок якісних змін в діловому житті. Цінність часу стає вищою, динаміка відносин зростає. Це важливо не тільки для активних українців, результати зростання мобільності означають кращі можливості та кращі умови життя для всіх українців.

(Євген Глібовицький, з персональної сторінки у Фейсбуці)

Думи мої...

«Ще багато хто сумнівається, чи буде Томос про автокефалію української Церкви чи не буде. Я стовідсотково переконаний, що буде. І в Україні розділена Церква з'єднається, буде одна Українська Церква. А ті, які не захочуть приєднатися до Української незалежної помісної Церкви, будуть існувати в Україні, але вже не як українська Церква, а як український екзархат російської Церкви. Хто хоче служити Росії, той повинен чесно сказати, що він живе в Україні, їсть український хліб, а служить російським інтересам. 25 років уже пройшло, але ми сьогодні підійшли до такого моменту, коли вже іншого виходу немає, як тільки визнати автокефалію Єдиної української православної Церкви.» (Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет. 3 повідомлення «Укрінформу»)

Владика Петро Стасюк, єпископ Мельбурнської єпархії святих Петра і Павла, під час презентації англійської редакції Катехизму. С-на: Giovanni Portelli

До Реформації катехизація полягала у запам'ятовуванні Апостольського символу віри, Господньої молитви та базових знань про Святі Таїнства. Для Лютера було важливо розуміти те, що було вивчено, тому Заповіді, Господня молитва та Апостольський символ віри були розділені на менші частини і мали питання після кожного розділу. Великий катехизм Лютера наголошував на розумінні правд християнської віри і був призначений для вчителів та інших людей, які могли ці правди зрозуміти. Таким чином, існувало два типи катехизму: проста книга з питаннями та відповідями, а також книга з довшими поясненнями.

У 1556 р. Тридентський собор видав свій Катехизм, який був книгою іншого типу. Це була довідкова книга для священників та єпископів. Наступні катехизми були дуже подібними до Тридентського і також мали форму питань та відповідей. Новий Римо-Католицький катехизм, виданий після II Ватиканського собору, було представлено Церкві з нагоди 30-ї річниці відкриття Собору 11 жовтня 1992 року.

Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха» було опубліковано українською мовою 2 червня 2011 року, а в 2016 році його було перекладено на англійську мову. Глава УГКЦ подає коротку історію появи цього катехизму у листі-вправданні: Катехизм «Христос – наша

КОРОТКА ІСТОРІЯ КАТЕХИЗМУ

З точки зору церковної історії, катехизм має минуле, яке є досить відомим. Початки стилю цієї книги, яку ми називаємо катехизмом, сягають XVI століття через Малий катехизм Мартіна Лютера (1529 р.).

Пасха» продовжує традицію писаних та друкованих катехизмів УГКЦ, початки якої сягають ще XVI століття. Відтоді й досі не було століття, в якому не з'явився б новий катехизм. Якщо згадати хоча б деякі, то уваги заслуговують «Катехизм» з XVII століття, укладений святим священномучеником Йосафатом, архієпископом Полоцьким; Катехизм під назвою «Народовіщання ілю слово к народу католическому» з XVIII століття, «Великий катехизм для парафіяльних шкіл» з XIX століття і Катехизм «Божа наука» з XX століття.

Він продовжує вказувати на потребу цього катехизму. Тисячоліття Хрещення Русі-України в 1988 році, вихід УГКЦ з підпілля «...привели до усвідомлення потреби в новому катехизмі, в якому б християнська віра була передана в речіщі власної тисячолітньої традиції». Зараз ми маємо перед собою питання, як катехизм буде виглядати через десять років? Чи буде він відповідати викликам часу, або чи буде цей текст застарілим через подальші зміни в соціальному контексті цього світу, які ми ще не в змозі передбачити?

КАТЕХИЗМ ДЛЯ КОГО?

В українській Церкві є багато людей, які є номінально віруючими тому, що вони не отримали відповідного виховання у своїй вірі. Вони рідко бувають в церкві, і приходять на Різдвяну службу або на Великдень, щоб благословити свої Пасхальні кошики, вони майже не розуміють, чому вони роблять те, що роблять. Катехизм призначений саме для таких людей. Коли вони читають його текст, світло віри може освітити для них стежку життя. Це один крок вперед від невіруючих, які, можли-

во, ніколи не входили до Церкви і не мали уявлення про Бога чи християнську віру. Ці люди потребують діалогу та вказівників з Катехизму.

На завершення Загального Синоду єпископів 2012 року папа Бенедикт XVI затвердив три основні виміри для євангелізації. На першому місці – звичайне пастирське служіння, що запалює серця вірних, які беруть участь у спільнотних богослужіннях у день Господній. На другому місці – ті охрещені, які не живуть вимогами, що випливають з Хрещення, які не мають свідомого відношення до Церкви і більше не відчувають утіхи від віри. Врешті, ми не можемо забути, що євангелізація насамперед полягає у проповіді Євангелія тим, хто не знає Ісуса Христа або завжди Його відкидав. Щоб пояснити роль євангелізації, УГКЦ у 2009 році видала свою «Програму євангелізації та місійного виховання».

Українська Церква повинна бути Церквою цілковито місійною у своїй меті, бо інакше вона не є Церквою взагалі. Щоб отримати вказівки, як найкраще катехизувати, «Катехизм» звертається до «Катехитичного довідника УГКЦ» (1999), у якому читаємо: «Життя – це паломництво, в якому ми співпрацюємо з Богом на шляху до майбутнього Царства... Маючи обмежені можливості, ми ніколи не можемо достатньо пізнати і любити Бога... Кожний дорослий повинен усвідомлювати, що для спасіння необхідно продовжувати виховуватися у вірі».

Подорож життя та подорож віри зливаються. Це подорож зростання до вічного життя, коли людське бажання виливається в безмежне знання та любов Бога. Більше того, Правильник встановлює загальний

принцип програми розвитку та формування в душі східного християнства: «Програма розвитку і виховання в душі східного християнства сприяє розумінню й усвідомленню себе, створенню спеціального східнохристиянського свідчення Євангелія, яке буде нагадувати, оновлювати і представляти східне католицьке свідчення у спосіб, властивий Київській Церкві, та промовлятиме до нашого сучасника».

Це важливий принцип, який показує, що УГКЦ має особливу ідентичність, але вона повинна постійно співставляти своє життя відповідно до Євангелія. Катехизм, пристосований до потреб Української Церкви, повинен відображати особливу форму матірньої Київської Церкви, але мовою, яку розумітимуть сучасні люди. Цей виклик означає, що в певному сенсі робота над катехизмом ніколи не завершується. Оскільки церковне життя розвивається і змінюється, катехизм повинен продовжувати звертатися до світу та змістовно комунікувати з ним.

Якими є нові напрямки, які впливають з цього катехизму, і вказують на подальший розвиток принаймні катехизації УГКЦ? Цей катехизм не написаний у формі питань і відповідей, він більше схожий на детальніші катехизми минулого з довшими поясненнями. Це також катехизм, який розмовляє мовою Східного Християнського богослов'я. Він є унікальним в тому сенсі, що неодноразово займає позицію, яка є компромісом між різними богословськими групами в Українській Церкві.

Владика Петро Стасюк, catholicukes.org.au. Текст скорочено, заголовок змінено

Думи мої...

Скажу дуже очевидні речі у зв'язку з доставкою «Джавелінів» в Україну: **1)** Це прецедент, який відкриває шлях до ширшого військового співробітництва із США; **2)** Це «відмашка» для інших – не лише США тепер зможуть постачати нам зброю; **3)** Білий Дім довіряє Україні – високотехнологічну зброю проблемним країнам не постачають; **4)** Білий Дім переходить щодо Московії до Плану Б: замість перемовин – санкції та летальна зброя; **5)** Кремль не має інструментів протидіяти цьому Плану Б... Кажу це тому, що ще півроку тому такі очевидні зараз речі здавалися неймовірними (бо навколо одне «зубожіння»!). Так само як зараз здається неймовірним, наприклад, вступ України до НАТО. (Сергій Таран, з персональної сторінки у Фейсбуці)

PS. «Джавелін» – американський переносний протитанковий ракетний комплекс. Його головне призначення – вражати наземну бронетехніку, а також гвинтокрили чи безпілотники.

До 125-річчя від дня народження Патріарха Йосифа Сліпого і 55-річчя його звільнення з неволі

ПАТРІАРХ ЙОСИФ В КОНТЕКСТІ «ОСТПОЛІТІК» ВАТИКАНУ (2)

Звільнення Патріарха Йосифа із каторжного заслання припадає на часи так званого «Остполітік» Ватикану – будь-якою ціною якнайскорше зреалізувати наближення Ватикану до Православної Церкви Московського Патріархату з наміром здійснити Христове веління «ut unum sint» («щоб всі були одно»). Такою своєю політикою Ватикан зірвав з попередньою, яка ставила собі за мету гостро протистояти будь-яким контактами з тією Церквою, яка «во ім'я Боже», і це в суголосі з комуністичною владою, переслідувала католицьку Церкву на всій території Радянського Союзу.

19 березня 1937 р. Папа Пій XI, в енцикліці «Divini Redemptoris» («Божественного Избавителя») повністю засудив комуністичну ідеологію як зло: «Комунізм вже у своїй сутності є лукавим, тому абсолютно заборонено всім тим, які хочуть рятувати християнську цивілізацію, співпрацювати з представниками цієї ідеології».

24 жовтня 1939 р. Папа Пій XII оприлюднив свою першу енциклі-

ку, «Summi Pontificatus» («Найвищого Понтифікату»), у котрій він чітко визначив позицію Церкви стосовно Другої світової війни, тобто Ватикан «беззастережно виступає проти будь-якого тоталітарного режиму, будь-якого виду расизму й будь-яких силових структур, які поборюють Церкву й її вірян». Це була відповідь тим, які критикували Церкву за те, що вона рішуче не виступала ні проти гітлерівської Німеччини, ні проти сталінської Росії. Папа водночас наголосив в енцикліці на тім, що «навіть чи можна буде знайти будь-який компроміс між вченням Церкви й постулатами нацизму чи комунізму». Засуджуючи антицерковну політику тих же ідеологій, Папа заявив, що «нацизм і комунізм ніколи не будуть прийнятними для Церкви». Тодішній Президент Америки Теодор Рузвельт, не погоджуючись з такою позицією Ватикану, докладав всіх зусиль, щоб пояснити Папі, і це в депеші від 3 вересня 1941 р., – що «сьогодні церкви в Росії відкриті, і сама Росія, після війни, таки дозволить на свободу релігії».

Папа Пій XII, 01.08.1949 р., встановив вилучення з Церкви будь-якого католика, який насмілювався б підтримувати комуністичну ідеологію. Іншими словами, хто з католиків запишеться до комуністичної партії, той буде вилучений з Церкви. Крім того, заборонялося католи-

кам починати з власної ініціативи відкритий діалог з комуністами, бо, за словами Ватиканської інструкції, «не можна сідати до Божого столу і, водночас, до столу сатани». Коли Папа недвозначно засудив придушення повстання в Угорщині з наказу тодішнього голови ССРСР Хрущова 1956 р., багато з провідних комуністичних діячів в Радянському Союзі обурилися його ставленням до Радянського Союзу й до комунізму-марксизму взагалі. А ще більше роззілилися на нього, коли він

благословив створення НАТО, бо закидали йому, що він своєю антикомуністичною позицією сприяв посиленню «холодної війни» між Радянським Союзом та Заходом.

Гостре ставлення Ватикану до комунізму і до Радянського Союзу повністю набрало протилежних обертів, коли на Петрів Престол 1958 р. засів Папа Іван XXIII, якого назвали «добрим Папою», бо він хотів всім догодити, і «Папою діалогу», бо він хотів вести з Російською Православною Церквою ширший діалог в рамках т. зв. «екуменічного руху», що посприяв би взаємному наближенню всіх роз'єднаних від Апостольського Престолу Церков.

Чесно кажучи, Папа Іван був насправді добрим Папою, тому й Церква проголосила його блаженным в 2000 р., а 2014 – святым, і його тлінні останки сьогодні поховані у верхній Базиліці Святого Петра. У перші роки свого урядування він відразу почав провадити т. зв. «політику чемності», якою він пізніше виправдував своє наближення до комуністів і Радянського Союзу. Своє бажання співпрацювати з марксистами Папа виявив ще в 1957 р., коли, на посаді Патріарха Венеції, він вислав письмовий привіт Конгресу італійської Соціалістичної партії, жест, що вкрай не сподобався тодішнім чиновникам Ватиканської Курії. (далі буде)

Для «ХГ» о. Євген Небесняк

ХГ

ВІД ВИЖИВАННЯ ДО САМОВИРАЖЕННЯ

Для тривалого і стабільного розвитку демократії та заможності Україні потрібні відповідні цінності, які будуть мастилом для розвитку економіки і благополуччя країни. Бо цінності мажуться на хліб. Про це під час «III Форуму десятиліття» розповів історик Ярослав Грицак.

Але цінності не лише мотивують, але й визначають якість життя.

Ми всі хочемо жити довго, безпечно і багато. Багато чого залежить від економіки, але економіка не барон Мюнхгаузен – не може себе витягнути з болота за волосся. Вона запускається через політичні реформи. Багато народів пробували впроваджувати реформи, але їм не вдавалося. Усе, що б вони не робили, йшло, мов вода у пісок. Причина – брак мастила. Якщо уявити, що політичні реформи – це одна шестірня, а економічні – інша, то мастило, яке могло б їх з'єднати і не дати буксувати, це цінності.

Цінності – індикатор, який показує, як далеко сус-

пільство може піти в можливостях розвитку. Вони формуються історично та змінюються дуже поволі. Якщо хочете побачити зміну цінностей, то слід розглядати не рік чи два, а 20 чи 100 років. Потрібна більша перспектива, а для цього – історія. Жоден соціолог цієї перспективи не бачить. Соціолог робить моментальну фотографію суспільства. Найкраще для розуміння – «шлюб» історії та соціології.

Цінності або обмежують, або дають можливості для розвитку. Одні важливі цінності-визначники – релігійно-секулярні. Тобто наскільки для вас важлива релігія. Другі – виживання-самовираження. Тобто коли хліб важливіший, ніж демо-

кратія. Виживання – чи вам важливо слухати владу, бо всяка влада від Бога. А самовираження – це рухи за екологію і гендерні права. Від цих цінностей залежить якість вашого життя. Тому кажу, що цінності мажуться на хліб. Від них залежить рівень багатства, ВВП на душу населення. Що вищі цінності від релігійності до секулярності, а також від виживання до самовираження, то в країнах, де більшість населення їх сповідує, краще живеться.

Цінності змінюються з поколіннями. Ми сформовані тими, ким були у підлітковому віці – між 13 і 20 роками. Нам подобаються ті самі дівчата, музика, книжки. Набір цінностей скла-

дається у цьому віці, бо тоді формується людський характер – ми вже не діти, але ще не дорослі. Проте якщо цінності раз сформувалися, то на все життя.

Україна на мапі світових цінностей не в доброму кутку. Наша позиція на мапі світу щодо цінностей залежить від трьох чинників, які мають історичний вимір. Перший – релігія. Незалежно, чи ви віруючий, чи ні. З погляду добробуту, краще монотеїстична релігія, ніж політеїстична, християнство, ніж іслам, західне християнство, ніж східне, протестантизм, ніж католицизм. Важливий виняток – конфуціанство, такий азіатський протестантизм.

Продовження на 8 стор. ▼

ВІД ВИЖИВАННЯ ДО САМОВИРАЖЕННЯ

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

Другий визначальний чинник – у якій імперії була ваша країна: Британській, Іспанській, Австро-Угорській чи Російській. Третій – соціальний устрій вашої країни протягом минулого. Найкраще – демократія, найгірше – комунізм. Україні не пощастило з історією. Тому наші можливості щодо радикальних реформ

обмежені. Ми потерпіли від історії. Тому в нас високі цінності виживання, а не самовираження.

До війни Україна невпинно рухалася від виживання до самовираження, на відміну від Росії, що дивно, бо остання багатша. У 2015 році ми зробили дослідження, чи під час війни, бува, Україна не відійшла

від цінностей зросту самовираження назад до виживання, що було б природно під час війни. Результати показали, що в Україні надалі поволі триває збільшення прихильників цінностей самовираження. Ці цінності поділяють переважно молоді люди з вищою освітою, мешканці великих міст. Ми бачили їх на Майдані. Не-

приємним результатом стало, що в Україні ця група в меншості – близько 15%. На жаль, 85% українців перебуває в зоні виживання. Це пояснює, чому надалі залишаємося зі структурними проблемами, чому реформи в Україні будуть надалі важкими і тривалими. Бо зміни в Україні не марафонські, а спринтерські. Їх швидкість

буде залежати від того, хто задаватиме порядок денний – молода мобілізована меншість, яка прагне самовираження, чи пасивна старша більшість, що прагне виживання. Друга річ – нехить молоді йти до влади, яку маємо з вами змінювати.»

**Центр досліджень
Польща-Україна**

Українці у Франції

ГРОМАДА МАРСЕЛЮ ОТРИМАЛА СВІЙ ХРАМ

Четвер світлого тижня, 12 квітня 2018 року став історичним для Єпархії Святого Володимира Великого. Громада Марселя, створена 4 жовтня 2016 року, отримала у користування каплицю Святого Івана Хрестителя від дієцезії Марселя.

Відповідний договір про користування терміном на три роки підписали владика Борис Гудзяк, правлячий архиєрей Єпархії св. Володимира Великого, та архиєпископ Марселя, Жорж Понт'є, у присутності протосинкела Єпархії св. Володимира Великого та душпастиря українських греко-католиків Марселя, о. Миколи Гривнака.

В цей же день, громада вперше помолилася Божественну Літургію в своєму новому храмі, яку очолив владика Борис у співслужінні з о. Михайлом Романюком, о. Миколою Грив-

наком та нововисвяченим єреєм Романом Остап'юком. Згодом громада молилася у храмі Божественну Літургію у п'ятницю, суботу та неділю, хоча зазвичай, Євхаристія служиться щомісяця.

**Нова адреса Української громади м. Марсель:
65, Chemin de la Parette, 13011, Marseille**

**З повідомлення Єпархії святого Володимира
Великого у Парижі для українців греко-католиків
у Франції, Бельгії, Нідерландах, Люксембурзі
та Швейцарії**

XII

УКРАЇНА-ПОЛЬЩА – СПИСОК ЖЕРТВ

Проект, започаткований Центром дослідження українсько-польсько-словацького пограниччя Українського Католицького Університету (УКУ) і дослідницькою програмою «Українське ХХ століття» гуманітарного факультету УКУ вже розпочався, триватиме чотири роки з можливістю продовження ще на рік. Територіально він охоплює землі спільного проживання українців і поляків в Україні та Польщі: Волинь, Галичину, Закерзоння. За результатами дослідження має вийти кілька книг з опублікованими поіменними списками людей, що стали жертвами протистояння: і українці, і поляки.

Методологія проекту базується на зіставленні великої кількості різного роду джерел – архівів, опублікованих матеріалів, спогадів і матеріалів усної історії. «Перша книга з'явиться уже восени цього року. Вона буде присвячена українським жертвам, які загинули на території окупаційного люблінського дис-трикту. За рік спробуємо видати другий том про жертв краківського дис-трикту. Коли ідеться про Волинь чи Галичину – тут треба набагато

більше часу і на результати цих досліджень потрібно буде трошки почекати», – розповів Ігор Галагіда, професор Іданського університету, який вже кілька років працює над ідентифікацією жертв; його методологічні напрацювання, апробовані в цих дослідженнях, і лягли в основу методології проекту.

«У центрі уваги цього проекту – людина. Хоча це не просто, ми доходимо до розуміння, що нам потрібні від статистики дійти до людини.

У цьому проекті будуть порушені теми, які не є нерозкритими, але за такою методологією, яка шукає кожну людину, її ім'я, встановлює її родинні зв'язки. Цей проект працює на переконанні, що ще не запізно реконструювати особову мозаїку цього періоду з увагою до людини і з увагою, яка переходить до молитви», – зазначив кир Борис Гудзяк, президент УКУ, під час прес-зустрічі в Українському кризовому медіа-центрі.

«Наш проект переакцентує увагу від політики до молитви, від вбивць до жертв, і це дуже важливо саме з християнської моральної перспективи. Ми хочемо з застосуванням критичного науково-академічного підходу перевести цю моральність з протистояння – інтелектуального, політики пам'яті, інструменталізації політики пам'яті – у академічне русло», – зазначив Ігор Скочиляс, проректор з наукової роботи УКУ.

Подано за журналом «Збруч»

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потребі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5